

заключительной части представлены ее собственные стихотворения как примеры творческих заданий для маленьких детей.

Ключевые слова: слушание музыки, понимание музыки, методика Батии Штраус, игра, творчество.

The author grounded the role of the psychological factors in the understanding and reception of the music; she offers some ideas of the polish and foreign researchers in the field of forming of psychic processes, which support the humans' creative activity. She approaches the main conceptions of Batia Straus' methods and pointed the different possibilities of its use for the didactic and therapeutic aims. In the closing part her own lyrics are presented as the examples of creative tasks for small children.

Key words: listening of the music, understanding of the music, Batia Straus' methods, the game, creative activity.

УДК 78.03(477) : 78.071.1(477)

Яким Горак

ВАСИЛЬ БАРВІНСЬКИЙ І ВОЛОДИМИР САДОВСЬКИЙ: ДО ІСТОРІЇ ВЗАЄМИН

У статті вперше систематизуються і розкриваються нечисленні факти взаємин між В. Барвінським та В. Садовським. Джерела документують ці взаємини в 1922–1930рр. Впродовж того часу чітко зафіксовано дві особисті зустрічі діячів. У декількох подіях (заходах) того часу аргументується ймовірність зустрічі діячів, але ті контакти не підтверджені документально.

Розглянуто також рецензії В. Садовського на львівські концерти, в яких виконувалися твори В. Барвінського і сам композитор виступав як піаніст.

Ключові слова: Василь Барвінський, Володимир Садовський, церква Преображення у Львові, Музичне Товариство імені М. Лисенка у Львові, Анна Крушельницька, хор «Бандурист», рецензія, Микола Лисенко, Олександр Мишуга, панахида.

Контакти Василя Барвінського з представниками його мистецького та наукового оточення – це та ділянка, яка ще довго потребуватиме чисельних нових наукових досліджень і принесе ще не одне відкриття. Специфіка особистої долі В. Барвінського, його спадщини, архіву не дає можливості в бажаній повноті дати картину тих контактів, позаяк рідкісною є нагода натрапити на якісь матеріали листування, мемуари, документи В. Барвінського, які б документували навіть очевидні контакти композитора з відомими особистостями. Коли ж йдеться про контакти композитора з персоналією менш відомою і недосліджуваною проблематичність такого дослідження зростає. Ілюстрацією сказаного можуть бути взаємини композитора з священником, хоровим диригентом, музичним критиком і видавцем Володимиром (Дометом) Івановичем Садовським (1865–1940): серед виявленої невеликої кількості фактів їх взаємин лише одиничні точно фіксують їх контакти. Більшість – це фіксація спільних заходів, в яких зустріч обох мистців гіпотетично видається цілком можливою, але нема точної документальної вказівки про неї. Взаємооцінку обох митців у невеликій мірі висвітлюють декілька рецензій В. Садовського на концертні виступи В. Барвінського і виконання його творів. Зі сторони ж В. Барвінського окремих просторих оцінок діяльності В. Садовського нема.

З родиною Барвінських В. Садовський мав контакти ще до особистого знайомства з Василем. У фонді Барвінських у відділі рукописів ЛННБ ім. В. Стефаніка збереглася візитна картка зі запискою В. Садовського до Василевого батька – Олександра Барвінського [6]. На візитівці друкований текст: «Vladimir Domet Sadowskij, gr. kath. Pfarrwicar zur hl. Barbara», а в нижньому правому куті візитівки – адреса: «Wien, I, Universitätplatz 1». Хоч текст на ній написаний автором не датований, візитівка стосується часу служби В. Садовського співробітником греко-католицької церкви св. Варвари у Відні (1894–1901) і керування хором цієї церкви.

Рукописний текст на візитівці такий: «В[исоко]Пов[ажаний] Пане Посол! Отримавши Вашу картку постарався я сей час щоби відобрати ноти котрі у мене порозпозичено, однакж перешкоджений пробою не міг я скорше доручити аж доперва по 7 год вечером. Остаю з глуб[оким] поваж[анням] слуга». Як свідчить текст, йшлося про передачу якихось нот, але передача не відбулася через затримку В.Садовського на репетиції (пробі) хору.

Особисте знайомство В.Садовського з В.Барвінським відбулося, очевидно, на початку 20-х років ХХ ст., після повернення 1921 р. В.Садовського до Львова з вимушеного воєнною хуртовиною семирічного (1914–1921) заслання у Красноярський край. У Львові він з часом стає активним церковним діячем: працює спочатку адміністратором (1922–1924), а згодом – довголітнім парохом (1927–1940) церкви Преображення Господнього, професором літургії у Львівській духовній семінарії (1924 р.) і постійним працівником митрополичої консисторії (з 1927 р.). В.Садовський в той час входить до низки релігійно-церковних брацтв і товариств: «Товариства св. Апостола Павла у Львові» (1922–1925, впродовж 1923–1925 був головою цього товариства), «Українського Богословського Наукового Товариства» (з 1923 року, був членом практично-богословської секції товариства), «Єдність» (з 1928р.). В.Барвінський на той час уже 6 років був директором Вищого Музичного Інституту у Львові, членом Музичного Товариства імені М.Лисенка, а своєю концертною діяльністю набув популярності у музичних колах Львова.

На засіданні Виділу Музичного Товариства ім. М.Лисенка 20 лютого 1922 року, на якому серед присутніх зафіксовано протоколом В.Барвінського, В. Садовського ще з декількома особами було прийнято в члени товариства [20]. Як відомо, В.Садовський був свідком зародження 1903 р. «Союзу співацьких і музичних товариств у Львові» (яке з 1907 почало іменуватися Музичним Товариством імені М.Лисенка): брав участь у перших Загальних зборів «Союзу» 28 червня 1903р. і відвідав кілька засідань «Союзу» 1904 р. Але потім через занятість капеланською роботою в Перемишлі перервав контакти з «Союзом...», внаслідок чого тільки тепер, за майже 20 років, був прийнятий в члени товариства. Документ не зафіксує, чи прийняті в члени товариства були особисто присутніми на засіданні. Через те неможливо сказати, чи відбулася тоді їх особиста зустріч. До слова, прийняття В.Садовського у члени Музичного Товариства ім. М.Лисенка було не єдиною подією, яка, попри всі душпастирські клопоти, у той час пов'язувала його з музичним життям Львова. Зокрема відомо, що на Надзвичайних загальних Зборах товариства «Львівський Боян» 10 травня 1922 р. В.Садовського було обрано головою цього товариства [11, с. 7] і, приступивши до своїх обов'язків, він звернувся у пресі із закликом долучатися до членства у товаристві [16, 7].

1922 року відбулося 2 концерти за участю Василя Барвінського, які рецензував у пресі В.Садовський. Перший з них – концерт співачки Анни Крушельницької, який відбувся 27 квітня 1922 р., де В.Барвінський виступив концертмейстером. Програму вечора склали в основному твори української музики, до яких долучено було 2 романси С. Рахманінова та вокальні твори К.Дебюссі та Піцетті. Серед українських творів співачка виконала солоспіву В.Барвінського «Вечером в хаті» та «В лісі», а сам композитор виконав свої фортепіанні твори «Пісню» та «Серенаду». Не вважаючи за потрібне детально аналізувати всю програму концерту, В. Садовський дає короткі і емкі характеристики співачці та концертмейстеру. В характеристиці співу А.Крушельницької рецензент констатує «всі прикмети доброї італійської школи», але попри те прагне «почути виразність і силу деклямації нашої пісні, як ми це чули колись від Сальомеї Крушельницької». Така оцінка дивовижно близько перекликається з оцінкою В.Садовським виконань тієї ж співачки у рецензії на концерт хору «Бандурист» 1912 р., в якому А.Крушельницька теж брала участь [15]. Можливо, таке потвердження незмінності доброго враження від виконань співачки через 10 років зумовлювалося більшим інтересом критика до постаті В.Барвінського як піаніста, концертмейстера і композитора. Саме так, у сукупності цих трьох творчих іпостасей, В.Садовський сприймає В.Барвінського, а тому постійно переключається з аналізу самого твору на його виконання: «У п[ана] В.Барвінського подивляти можна не тільки витончений хист досконалого акомпаніатора, якого нам чужі можуть позавидувати, але і незвичайний композиторський талант. Його дві пісні, виконані п[ані] К[рушельницькою] відзначаються і гарним веденням мелодії і дуже вдячним акомпаніментом. Шкода тільки, що почули ми на сім концерті пісні... про нудьгу та смуток [йдеться про «Вечір у хаті» до сл. Б.Лепкого. – Я. Г.]. Дуже припали до вподоби публіці його дві пісні без слів на фортеп'яні, виконані композитором не тільки бездоганно але з великою фінезією [тонкощами, вишуканостями. – Я. Г.], бо фортеп'яні у нього співає і говорить. Не помилюся, як вискажу бажання публіки, щоби директор Муз[ичного] Інституту п[ан] Б[арвінський] частіше аранжував подібні концерти» [12, с. 5]. Тож

перша відома нам рецензія В.Садовського про композитора документує найвищий ступінь захоплення автора В. Барвінським і як композитором («незвичайний композиторський талант»), піаністом-концертмейстером («витончений хист досконалого акомпаніатора, якого нам чужі можуть позавидувати»), «фортеп'ян у нього співає і говорить»), і організатором музичного життя у Львові (бажання частіше «аранжувати» концерти).

Про гру В. Барвінського в амплуа концертмейстера, В.Садовський відгукнувся у рецензії на львівський концерт академічного хору «Бандурист», який відбувся 24 червня 1922 року на користь голодуючих на Великій Україні. У концерті композитор виступив концертмейстером співака Т. Мартиняка у виконанні свого солоспіву «94 псалом Давида». Крім них у концерті взяли участь поет Микола Вороний (декламація власних поезій), піаністка Дарія Бандрівська (з виконанням творів Р.Шумана та Ф.Шопена), скрипаль Роман Придаткевич («Фолія» А.Кореллі) та хор «Бандурист» (з інтерпретацією хорів А.Вахнянина, Е.Гріга, Ф.Шуберта та Ф.Мендельсона). «В 94 псалмі Давида, в перекладі Куліша, виконанім баритоном [аном] Т. Мартиняком в супроводі фортеп'яну, при яким засів сам композитор [ан] Василь Барвінський, почули ми модерну обробітку духовного тексту, де часто при речитативі соліста фортеп'ян ілюструє глибокі настрої псалма. Точка викликала глибоке вражіння на слухачах, хоч милий і так сказатиб більше ліричний голос соліста не всюди відповів завданням композиції, яка вимагає місцями дуже великої експресії. За те ліричний тембр голосу співака відбивався дуже корисно в другій частині псалма – молитві» [14, с.5]. Попри більшу увагу критика до вокального виконання, дуже прикметне підкреслення, що при фортепіано «засів сам композитор» і позитивна характеристика твору як модерної обробки духовного тексту професора літургії, знавця і прискіпливого критика духовних музичних творів.

Вагомою подією осені 1922 року стала смерть у Стокгольмі українського співака світової слави і мецената Музичного товариства ім. М.Лисенка та Вищого музичного Інституту Олександра Мишуги. Музичне товариство ім. М.Лисенка взяло на себе клопіт по організації похорону співака, який почався у Львові 29 вересня 1922 року панахидою у церкві Переображення Господнього, потім продовжився коло будинку Товариства і Вищого музичного Інституту. Протоколи засідань Товариства ім. М.Лисенка фіксують присутність В.Барвінського при обговоренні питань організації похорону співака (на засіданнях виділу товариства 26 червня та 23 вересня 1922р. [20]), що є підставою вірогідного (але на жаль не удокументованого) перебування В.Барвінського на похороні. Підчас панахиди у церкві В. Садовський виголосив слово над труною покійного співака. Про це читаємо у дописі преси: «Правив панахиду о[тець] мітрат Білецький в супроводі духовенства, співали получені хори «Бояна» і «Бандуриста». Після панахиди станув на амвоні о[тець] доцент Садовський, якому довелось сконстатувати, що під теперішню пору лихоліття тільки похорони збирають нас разом, тільки обов'язок «останньої прислуги» спроможен згуртувати такі непроглядні маси, для яких похорони стали наче самотнім святом, єдиним просвітком в життю. Тільки в таких моментах смутку і жалоби проймаються наші серця вірою, що жертви, яких на нашому шляху так багато, не падають даремне, що скорше чи пізніше, але напевне «прийде час кращої долі і для нас», як це своїм чарівним тенором виспівував пок[іийний] Олександр Мишуга. Його життя і праця повинні бути зразком і дороговказом для грядущих поколінь, яким треба від Нього вчитися як «робити добро правою рукою, щоб про це ліва не відала». Після проповіді, серед рядів хлоп'ячого і дівочого пласту понесено домовину до каравану, що здіймався високо понад морем відкритих голів» [10, с. 1].

Ще дві рецензії В.Садовського на концертні виступи В.Барвінського 1924 року в амплуа піаніста-концертмейстера доповнюють картину захоплення рецензента творами та виконавством композитора. На Шевченківському концерті, що відбувся 12 березня 1924 року у львівському «Народному Домі» з низкою композицій виступила співачка Олександра Любич-Парахоняк. Серед виконаних нею творів «в композиції п[ана] дир[ектора] Барвінського до слів Шевченка «Ой люлі-люлі» наша солістка показала своїм умілим виконанням високу драматичність нової пісні п[ана] дир[ектора] Барвінського [...]» [17, с. 3]. У концерті на дохід українських інвалідів, що відбувся у львівському «Народному Домі» 16 квітня 1924 року «програму розпочав фортеп'ян. Проф. В.Барвінський виконав дві власні продукції умотивовані на народних піснях, як звичайно – по мистецьки. Композиції дуже гарні, особливо друга своєю мельодикою і прозорим укладом подобалася публиці незвичайно, про що свічили довго невмовкаючі оплески» [13, с. 4]. Рецензент не називає виконаного твору (ними були, мабуть, п'єси з «Шести мініатюр»), однак народнопісенне начало в творчості В. Барвінського йому імпонує.

1926 урочисто вшановувалося 25-літній ювілей вступлення на митрополичий престіл Андрея Шептицького. В склад організаційного комітету свята входили отці Тит Войнаровський, Дам'ян Лопатинський, Володимир Садовський і Гавриїл Костельник. 25 лютого 1926 року у приміщенні «Народного Дому» комітетом був влаштований концерт, на якому був присутній Ювіляр. В. Садовський опублікував невелику замітку про перебіг і програму свята. Після промови С.Федака прозвучали два октети Д.Бортнянського, виконані хором «Львівського Бояна» під диригентурою С. Людкевича, відтак хор питомців-семінаристів виконав псалом Д.Бортнянського «Услить Ты Господь». «Попри три вокальні точки програми почули зібрані гості високо артистичне скрипкове сольо рад. Є.Перфецького в викінченім фортепяновім супроводі директора Вас. Барвінського» [18, 106] – пише В.Садовський у рецензії, не вдаючись до глибшої характеристики виконання. Відтак, після промови Г.Костельника «Нова епоха нашої Церкви», «святочний а при тім сердечний настрій завершила коротенька прощальна промова о. Вол. Дом. Садовського до Ювілята від Комітету». Після цього впродовж більш ніж 10 років (1926–1937 рр.) не маємо документованих відомостей про взаємини обох мистців.

Наприкінці осені 1937 року у Львові поминали 25-ліття смерті Миколи Лисенка. Уже з жовтня того року у пресі все частіше появляються матеріали про Лисенка, повідомлення про пошанування пам'яті композитора різними львівськими товариствами. Офіційний початок вшануванню поклала панахида за М.Лисенком, відслужена в день смерті композитора 6 листопада у львівській Преображенській церкві. «В 25-літні роковини смерті М.Лисенка відбулась в суботу 6 ц[ього] м[ісяця] в Преображенській церкві панахида, яку відправив парох тієї церкви о[тець] Садовський в сослуженні 6 священників. Співав хор «Сурми». Церква була повна тих, хто прийшли вшанувати пам'ять великого творця нашої музики. Того самого дня безпосередно перед панахидою відбулось в домівці Муз[ичного] Інст[титута] ім. М.Лисенка жалібне засідання Виділу того Інституту присвячене пам'яті Лисенка. Портрет Лисенка був прибраний в китайку, що її перед 25-и літами привіз був з похоронів Лисенка др. М.Волошин» [3, 5; Подібне оголошення: 8, 9]. Трохи інакше в деталях описує панахиду В. Андрієвський: «Заходами усіх товариств, яких небіжчик був членом, 6. XI. 1937 відбулася панахида по нім у церкві Спаса у Львові. На ній стояв у церкві великий портрет М.Лисенка, прикрашений історичною червоною китайкою, яку привезли галицькі українці з його похорону. Відправляв панахиду настоятель отець Домет Садовський в сослуженні шости священників. Співав чоловічий хор «Бандурист» [1, с. 59]. В. Андрієвський вказує, що панахида була організована «заходами усіх товариств», отже, і товариств впершу чергу музичних, до яких входив В. Барвінський – Музичне товариство ім. М. Лисенка та Союз Українських Професійних музик (СУПРОМ). Цитована хронікальна замітка преси про панахиду говорить, що перед панахидою відбулося жалібне засідання Музичного Товариства ім. М.Лисенка з нагоди вшановуваної дати. Окремим дописом в «Ділі» висвітлено перебіг засідання товариства 14 листопада, на якому зі спогадами про М.Лисенка виступив М.Волошин [4, с. 7]. Після згаданих зборів Товариства ім. М.Лисенка 14 листопада відбулися Загальні Збори СУПРОМу, організовані в той день спеціально, щоб, як свідчать протоколи засідань, «використати присутність деяких наших [СУПРОМУ. – Я. Г.] членів на Зборах Лисенка» [19, 113]. На цьому засіданні члени (серед яких протокол фіксує В. Барвінського) «повстанням з місць і мовчанкою вшанували пам'ять Лисенка з нагоди 25-ліття його смерті» [19, с. 115]. Тож, хоч хронікальні повідомлення преси не подають прізвищ бодай когось з відомих тоді митців, присутніх на панахиді, участь В.Барвінського цілком вірогідна.

Центральною подією вшанувань став концерт в пам'ять М.Лисенка, який відбувся у Оперному (Великому) Театрі 19 грудня 1937р. За хронікальним дописом, «у концерті в пам'ять Лисенка, який відбудеться дня 19 ц[ього] м[ісяця] у великому Театрі беруть участь пп. Одарка Бандрівська, Галя Левицька, Михайло Голинський як солісти, Василь Барвінський зі вступним словом, Львівський Боян, Бандурист і Сурма у повному складі з хоровими точками. Фортепяновий супровід обняли проф. Тарас Шухевич і д-р Борис Кудрик [...]» [9, с. 8]. Згідно рецензії, «концерт попередило коротке, гарно продумане вступне слово дир[ектора] В. Барвінського, який, зручно оперуючи порівняльним матеріалом аналогічних прикладів з історії музики інших слов'янських народів, старався висвітлити зовсім особливе значення Лисенка як свідомого пропагатора української національної ідеї на полі музичної культури» [5, 6].

1938 р. відбулася ще одна зустріч В.Барвінського з В.Садовським. У той час В.Садовський цілком відійшов від участі в музичному житті Львова, йому дошкуляли проблеми зі здоров'ям. Вся його діяльність в той рік концентрувалася коло церковних парохіяльних справ: наприкінці квітня

1938 р. ініціює зібрання Парохіяльного Комітету для збору коштів і обдумання проведення реставрації храму Преображення, будівля якого була в поганому стані. В.Садовський працює над укладанням словника використуваних у церковно-служебних книгах церковно-слов'янських слів, який сподівався видати у Богословському Науковому Товаристві. До видання не дійшло, але зберігся автограф словника з авторською назвою «Церковно-славянський Словар помічник при читанні церковно-славянських книг» з підзаголовком: «Словар церковно-славянських слів, подібуваних в св. Євангелії, часослові і псалтирі» [7]. Для В. Барвінського 1938 рік – кульмінаційний рік творчої біографії: заходами СУПРОМУ циклом концертів відзначається його 50-літній ювілей, який засвідчив визнання суспільністю заслуг громадської діяльності та творчості митця. Обставини зустрічі з В.Садовським В.Барвінський так описує у своєму «Коментованому списку творів»: «В 1938р. мені запропоновано написати ораторію «Володимир Великий» з нагоди 950-річчя Хрещення Русі, поки однак знайдено поета, з яким я мав зв'язатися в справі написання тексту (Уляна Кравченко), я, бажаючи вглибитися в нашу історичну минувшину давніх віків, пішов до великого любителя музики о. Домета Садовського, пароха церкви Спаса (Преображенської) і в нього взяв пісні з «Богогласника», якими я настільки зацікавився, що опрацював для міш[аного] хору 12 пісень з «Богогласника», як пісня «Пречистої диви Марії», «Пісня про добре праведне життя», «Пісня про дощ», три «Пісні про смерть», «Пісня про воздвиження Чесного Хреста», «Пісня Володимиру Великому», «Пісня Кирилу і Мефодію» та ін. (присвята митроп. Андрею)» [2, с. 157–158]. Композитор так і не вказав чи була ним написана ораторія «Володимир Великий», такий твір його і нині невідомий. Обробки ж пісень з «Богогласника», здійснені В.Барвінським для мішаного хору, повністю опубліковані не були: 1944 року в «Українському видавництві» (Краків–Львів) як четвертий випуск серії «Українські хорові пісні» було опубліковано лише 5 з 12 написаних пісень: великопостні пісні «Царю, Христе!» та «Про Пилата», «Пісня на Воздвиження Чесного Хреста», «Пісня на честь св. Володимира» та «Пісня про дощ». Над нотним текстом першої пісні видрукувано присвяту всього видання: «Митрополитові Андреєві». Обкладинка видання була оформлена художником Володимиром Балясом, а редактором видання зазначено Василя Витвицького.

Отож, в 20–30х роках ХХ ст. серед кола знайомих Василя Барвінського був і Володимир Садовський. Серед невеликої встановленої і відомої нині кількості фактів їх взаємин не викликають сумніву дві їх особисті зустрічі (1926 і 1938 рр.), зафіксовані документально. Спільною для обох діячів була участь у деяких музичних заходах Львова того часу (засідання Музичного товариства ім. М. Лисенка, похорон О. Мишуги 1922 р., панахида за М.Лисенком 1937 р.), але дуже вірогідні факти зустрічей В.Барвінського з В.Садовським в їх перебігу не документуються жодними вказівками, тому залишаються досі гіпотетичними. Однак усі факти – як безсумнівні, так і гіпотетичні – вказують, що це були взаємини двох сформованих особистостей старшого віку, одна з яких (В.Барвінський) знаходилася у zenіті слави своєї багатогранної діяльності, а інша (В.Садовський), переживши тяжкі випробування засланням у роки війни, поступово відходила від музичного життя, концентруючись на парохіальній і церковній діяльності.

Нерівномірно представлена і їх взаємооцінка: поки що відома лише одна згадка В. Барвінського про В.Садовського: у ній В.Садовського названо «великим любителем музики» і, хоч не подано ширшої оцінки діяльності, але констатовано його вплив на створення свого твору («Пісень з «Богогласника»). Натомість В.Садовський у кількох рецензіях з різних років афористично, емко і значуще дає високу оцінку виконавській (піаністичній) та композиторській діяльності В. Барвінського, при чому слушно оцінює їх у тісному взаємовпливі.

Дослідження взаємин між В.Барвінським та В.Садовським сприяє висвітленню малознаних фактів життя та діяльності обох діячів, а відтак потребує дальших джерелознавчих досліджень.

1. Андрієвський В. Микола Лисенко (1842–1942) / В.Андрієвський – Львів: Українське видавництво, 1942. – 63 с.
2. Барвінський В. Коментований список творів (замітки композитора) / В. Барвінський // Барвінський В. 3 музично-письменницької спадщини / Упорядк. В. Грабовський. – Дрогобич: Коло, 2004. – С. 136–174.
3. В 25-літні роковини смерті М. Лисенка // Українські вісти. – 1937. – № 249 (587). – 12.11. – С. 5.
4. З життя наших установ. Загальні збори Муз. Т-ва ім. М. Лисенка у Львові // Діло. – 1937. – № 255. – 19. 11. – С. 7.
5. Людкевич С. Святочний концерт у 25-ліття смерті М. Лисенка / С. Людкевич // Діло. – 1937. – № 282. – 22.12. – С.6.
6. Львівська Національна Наукова Бібліотека ім. В. Стефаніка. – Відділ рукописів. – Барв.2284 / п. 139.

7. Львівська Національна Наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАНУ. – Відділ рукописів. – о/н–3129
8. Новинки. В роковини смерті Миколи Лисенка // Діло. – 1937. – № 247. – 10.11. – С. 9.
9. Новинки. З музичних кол // Діло. – 1937. – № 272. – 10. 12. – С. 8.
10. Похорони О. Мишуги // Діло. – 1922. – № 25. – 3. 10. – С. 1.
11. Рух в українських товариствах. З львівського «Бояна» // Громадський вісник. – 1922. – № 69. – 17.05. – С. 7.
12. [Садовський В.] Дешо з нагоди концерту А. Крушельницької і В. Барвінського // Громадський вісник. – 1922. – № 56. – 30. 04. – С. 5 – підписано: Домет.
13. [Садовський В.] З концертної салі // Діло. – 1924. – № 89. – 22. 04. – С. 4. – Підпис: Домет.
14. [Садовський В.] З концертної салі. Концерт «Бандуриста» // Громадський вісник. – 1922. – № 104. – 29.06. – Підпис: Домет.
15. [Садовський В.] Концерт «Бандуриста» (рецензійні і інші міркування з приводу львівського концерту «Бандуриста» // Діло. – 1912. – № 113. – 22 (9).05. – С. 1–3; № 114. – 23 (10).05. – С. 1–2. – Підпис: Домет.
16. [Садовський В.] Поклик до співаючих і співолюбивих Львовян // Громадський вісник. – 1922. – № 70. – 18.05. – С. 7. – Підпис: Домет.
17. [Садовський В.] Шевченківський концерт // Діло. – 1924. – № 59. – 16. 03. – С. 3. – Підпис: Домет.
18. [Садовський В.] Ювілейна Академія в честь Митрополита Андрея // Нива. – 1926. – Ч. 3. – С. 105 – 107. – Підпис: Домет.
19. Союз Українських Професійних музик у Львові: Матеріали і документи / Ред.-упоряд. В. Сивохіп, Р. Стельмащук. – Львів:Сполом, видавництво М. П. Коць, 1997. – 144 с.
20. Центральний Державний Історичний Архів у Львові. – Фонд 867 (І. Гриневецький). – Опис 1. – Справа 25: Книга протоколів Музичного Товариства імені М. Лисенка. – 108 арк.

В статтє впервые систематизируются и раскрываются немногочисленные факты взаимоотношений между В.Барвинским и В.Садовским. Источники документируют эти взаимоотношения в продолжении 1922–1938 гг. За это время зафиксировано две личные встречи двух деятелей. У нескольких событиях аргументируется возможность их встреч, но эти контакты не подтверждены документально. Рассматриваются также рецензии В.Садовского на львовские концерты, в которых исполнялись произведения В.Барвинского, и сам композитор выступал как пианист.

Ключевые слова: *Василий Барвинский, Владимир Садовский, церковь Преображения во Львове, Музыкальное Общество имени Н. Лысенко, Анна Крушельницкая, хор «Бандурист», рецензия, Николай Лысенко, Александр Мышуга, похороны.*

For the first time the article shows and organizes the innumerable facts of the relations between V.Barvinskyi and V.Sadovskyi. The sources document these relations in 1922–1930. There is distinct information about their two personal meetings during this period. On several occasions of that time the possibility of their meeting is argued, but such contacts are not supported with documents. There are also examined V.Sadovskyi's reviews for the concerts in Lviv. During the concerts, V.Barvinskyi's works were played and the composer himself performed as a pianist.

Key words: *Vasyl Barvinskyi, Volodymyr Sadovskyi, Church of Transfiguration in Lviv, Music Society named after M. Lysenko, Anna Krushelnytska, the choir «Banduryst» («Bandura Player»), review, Mykola Lysenko, Oleksandr Myshuha, burial service.*

УДК 783

Ольга Кириченко

ІСТОРИЧНА ВЗАЄМОДІЯ БОГОСЛУЖБОВОГО СПІВУ ТА ДУХОВНОЇ МУЗИКИ

У статті йдеться про становлення понять «духовна музика» та «богослужбовий спів» в історичній ретроспективі.

Ключові слова: *богослужбовий спів, церковна музика, духовна музика.*

© Кириченко О., 2014.